



Asikkalan ilmastosuunnitelma

2025-2029

**Jokainen voi
tehdä jotain,
mutta
kenenkään ei
tarvitse tehdä
kaikkea**

**Yhdessä vaikutamme
enemmän**



Asikkalan ilmasto- suunnitelma

2025-2029

Aluksi

Alkusanat

Asikkala lukuina

Keskeiset käsitteet

Nykytila ja tavoite

Ilmastotyön verkostoja

Asikkalan päästötavoite, päästökehitys ja
päästöjen jakauma

Arvioitu päästökehitys

Kulutusperusteiset päästöt

Ilmastosuunnitelman valmistelu

Toimenpiteet ja seuranta

1. Ilmastojohtaminen

2. Energia ja kulutus

3. Kestävä liikkuminen

4. Kestävä ruokajärjestelmä

5. Luonto ja maankäyttö

6. Ilmastomuutokseen sopeutuminen

7. Viestintä ja ympäristökasvatus

Suunnitelman seuranta

Alkusanat

Suomen kansallisena tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kunnat ovat merkittävässä roolissa tavoitteen saavuttamisessa. Myös Asikkalan kunta voi aktiivisesti tukea kestävästä kehitystä omilla toimillaan eri palvelualueilla, yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa ja valistamalla ja kannustamalla kuntalaisia kestävästä kehityksen ajatteluun ja tekoihin, tahtotilana asukkaiden parantunut hyvinvointi.

Asikkalan kunta on ollut mukana hiilineutraalien kuntien Hinku-verkostossa jo vuodesta 2013 lähtien. Verkostoon kuuluvien kuntien tavoitteena on 80 prosentin päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Asikkala on myös sitoutunut vuosien 2017-2025 kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS). Asikkalan ilmastosuunnitelma toimii kestäväystyön pohjana tulevina vuosina, tehden työstä myös määrätietoisempää ja avoimempää. Monet asiat ovat jo hyvässä vauhdissa ja tämän suunnitelman myötä ne tulevat helpommin näkyväksi kuntalaisille. Kehittämistä silti löytyy, ja sitä työtä on tärkeä tehdä kaikkien yhdessä. Ilmastosuunnitelmassa on huomioitu ilmastonmuutoksen ohessa muitakin kestävyysteemoja, kuten luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Nämä tavoitteet ja niihin sitoutuminen kannustavat tekemään aina mahdollisuuksien mukaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.

Asikkalan ilmastosuunnitelma on koottu vuosien 2023-2024 aikana. Suunnitelman laatimiseen on saatu ympäristöministeriöltä avustus. Valmistelutyössä osallistettiin laajasti Asikkalan kunnan henkilöstöä, päättäjiä, kuntalaisia ja alueen muita toimijoita. Ilmastosuunnitelma koottiin yhteistyössä kuuden muun Päijät-Hämeen kunnan – Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän – kanssa. Suunnitelman valmistelua koordinoi Päijät-Hämeen liitto.

Lämmin kiitos kaikille osallistuneille. Toteutukseen ja toimeenpanoon tarvitsemme myös tukea. Suunnitelma konkretisoituu tekemiseen, siihen työhön tarvitsemme kaikkia kuntalaisia ja sidosryhmiä

Rinna Ikola-Norrbacka

Asikkalan kunnanjohtaja



Asikkala lukuina

Asukkaat (2023)

7 968 hlö

Alle 15-vuotiaita 9,2 %
15-64-vuotiaita 47,2 %
Yli 64-vuotiaita 43,6 %

Asuntokuntia

3 982 kpl

Vapaa-ajan
asuntoja

3 960 kpl

Alueen
työpaikat (2022)

2 318 kpl

Pinta-ala

Kokonaispinta-ala **756 km²**

Taajama-aste (2022) **65,4 %**

Maankäyttö

Vesistöt

Yli 1ha kokoiset järvet **86 kpl**
Pinta-ala yhteensä **192 km²**
25,4 % kokonaispinta-alasta

Metsätalousmaa

Metsäkiinteistöt yhteensä **418 km²**
55,3 % kokonaispinta-alasta
Kunnan omistama metsäpinta-ala **604 Ha**
(metsä-, kitu- ja joutomaa)

Maatalousmaa (2023)

Viljelyala **39,9 km²**
Tiloja **168 kpl**
(maatalouskäytössä oleva)

Keskeiset käsitteet

Kasvihuonekaasu

Kasvihuonekaasut toimivat ikään kuin kasvihuoneen lasikatto. Kaasut päästävät auringon säteilyn läpi maapallolle, mutta estävät maasta tulevan lämpösäteilyn pakenemisen avaruuteen.

Ilmastonmuutos

Ihmistoiminnan seurauksena kasvihuonekaasut ovat lisääntyneet ilmakehässä. Tämä johtaa maapallon keskilämpötilan nousuun, mikä vaikuttaa mm. sääolosuhteisiin, merenpinnan tasoon ja ekosysteemeihin.

HINKU-verkosto

Pääasiassa kunnille suunnattu, vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto. Verkostoon liittyneet kunnat ja maakunnat tavoittelevat hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä.

Energiatehokkuussopimus (KETS)

Vapaaehtoinen sopimus, jolla on merkittävä rooli Suomen energiatehokkuusdirektiivin tavoitteiden saavuttamisessa. Sopimukseen voi liittyä kunnat ja yritykset sekä kiinteistö- ja vuokratalonyhtiöt.

CO₂e

Hiilidioksidiekvivalentti, jossa hiilidioksidin lisäksi on otettu huomioon myös muiden kasvihuonepäästöjen ilmastoa lämmittävä vaikutus.

Päästökerroin

Päästökerroin kuvaa yhden yksikön aiheuttamaa kasvihuonekaasujen päästömäärää. Esimerkiksi sähköntuotannossa päästökerroin voidaan ilmoittaa grammoina hiilidioksidiekvivalenttia tuotettua kilowattituntia kohden (gCO₂e/kWh).

Päästökuilu

Ero nykyisillä toimenpiteillä saavutettavan päästövähennyksen sekä tavoitteen välillä.

Perusskenaario

Oletettujen olemassa olevien politiikkatoimien sekä muiden tiedossa olevien kansallisella tasolla päätettyjen toimien vaikutus alueen päästökehitykseen tulevana vuosina.

An aerial photograph of a large lake with a long, narrow, forested peninsula in the center. A road runs along the peninsula, and a small dock is visible in the water. The sky is overcast.

Ilmastotyön nykytila, päästökehitys ja tavoite

Asikkalan ilmastosuunnitelma

Ilmastotyön verkostoja

Kuntien energiatehokkuussopimus (KETS)

Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet. Sopimusten energiatehokkuustavoitteisiin on sitoutunut Suomessa yli 700 yritystä sekä yli 150 kuntaa ja kuntayhtymää.

Asikkala on mukana kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa, mistä oli ilmastosuunnitelman valmistelun aikaan voimassa vuosien 2017-2025 energiatehokkuussopimus.

Asikkalan kunta raportoi vuosittain omasta energiankäytöstään sekä toteutetuista energiatehokkuustoimista sopimuksen mukaisesti. KETS:n etenemistä seurataan sisäisissä työryhmissä.

Sopimustoiminta tarjoaa kunnalle hyvän pohjan oman energiankulutuksen hallinnalle, sekä parempia avustuksia energiatehokkuushankkeisiin.

Hinku-verkosto

Asikkalan kunta kuuluu hiilineutraalien kuntien ja maakuntien Hinku-verkostoon. Verkostossa mukana olevat kunnat ja maakunnat kuuluvat ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöihin ja ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 % päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Hinku-verkostoon kuuluminen edellyttää Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymistä.



Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmä

Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmä kokoaa alueen keskeiset toimijat, kuten kunnat, korkeakoulut ja energiayhtiöt yhteisen pöydän ääreen suunnittelemaan ja toteuttamaan ilmastotoimenpiteitä.

Asikkalan kunta on mukana alueellisessa ilmastotyöryhmässä ja osallistuu aktiivisesti kokoontumisiin, joita järjestetään neljä kertaa vuodessa.

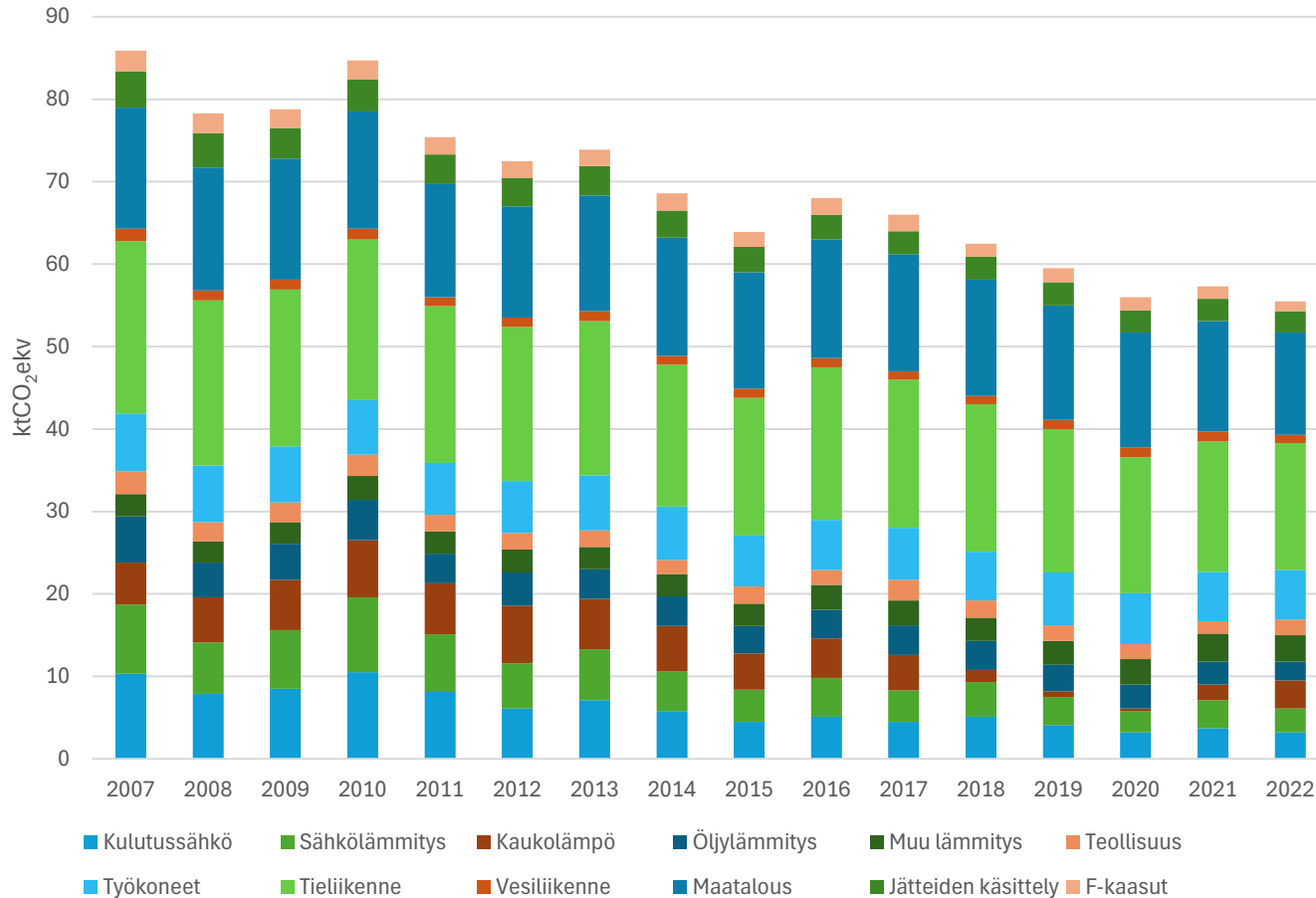
Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus

Lahden kaupunkiseudulle on tehty maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2021-2031. Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa ovat mukana Lahti, Asikkala, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä ja Orimattila sekä Päijät-Hämeen liitto.

MAL-sopimusten tavoitteena on edistää kestävästä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää.

Seurantaryhmä ja työryhmä kokoontuvat säännöllisesti seuraamaan sopimusten edistymistä.

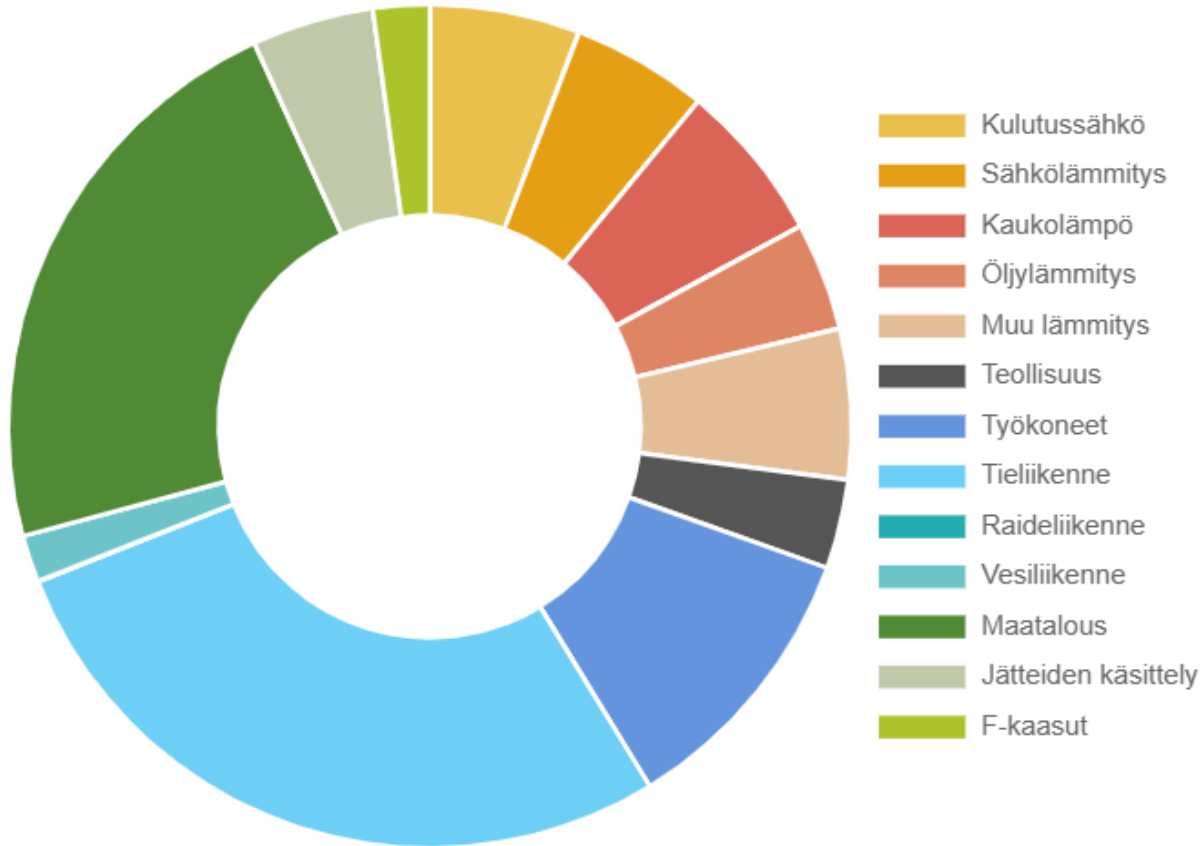
Asikkalan päästötavoite ja -kehitys vuosina 2007-2022



Asikkalan kunta on sitoutunut Hinku-tavoitteeseen eli vähentämään 80 % alueen kasvihuonekaasupäästöistä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Asikkalan kunnan kokonaispäästöt ovat vähentyneet 36 % vertailuvuoden 2007 tasosta vuoteen 2022 mennessä Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laskennan mukaan. Asukaskohtaiset päästöt vähenivät samassa ajassa 30 %.

Asikkalan päästöjakauma vuonna 2022



Asikkalan alueperusteisen kasvihuonekaasujen päästölaskennan perusteella kunnan alueen päästöt jakautuivat vuonna 2022 seuraavasti:

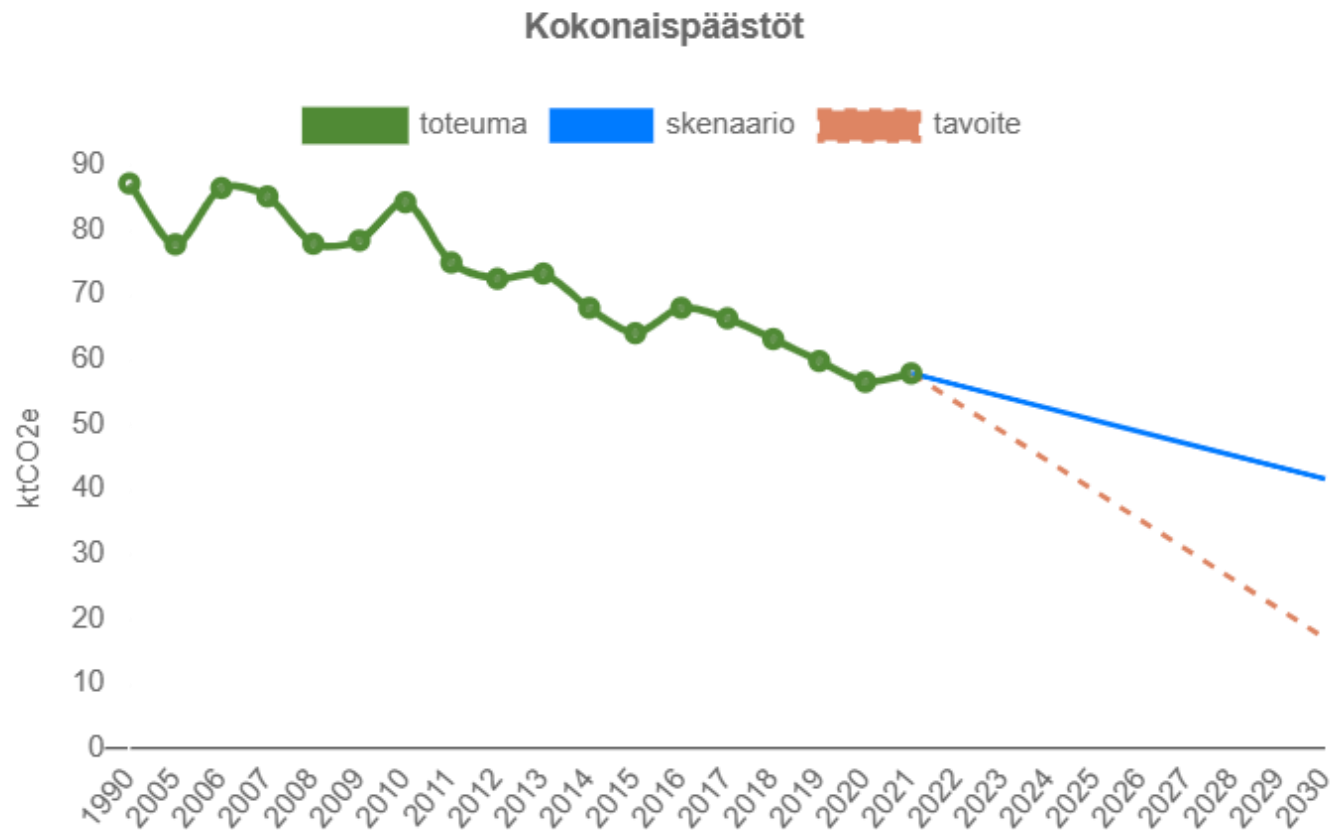
- 22 % maataloudesta
- 28 % tieliikenteestä
- 11 % työkoneista
- 5 % jätteiden käsittelystä
- 3 % teollisuudesta
- 27 % sähkön- ja lämmönkulutuksesta.



Arvioitu päästökehitys

SYKEN päästöskenaariotyökalun perusarvion mukaan Asikkalan päästöt vähenevät vuoteen 2030 mennessä noin 51 % vuoden 2007 tasosta. Perusskenaario on luotu olemassa olevien politiikkatoimien ja muiden kansallisella tasolla päätettyjen toimien perusteella. Matkaa 80 % päästövähennystavoitteeseen (17 ktCO₂e) jää vielä 25 ktCO₂e.

Ilmastosuunnitelmaan on koottu toimenpiteet, joilla saadaan lisättyä kunnan päästövähennyksiä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin myös valtion, yritysten ja asukkaiden lisätoimia.



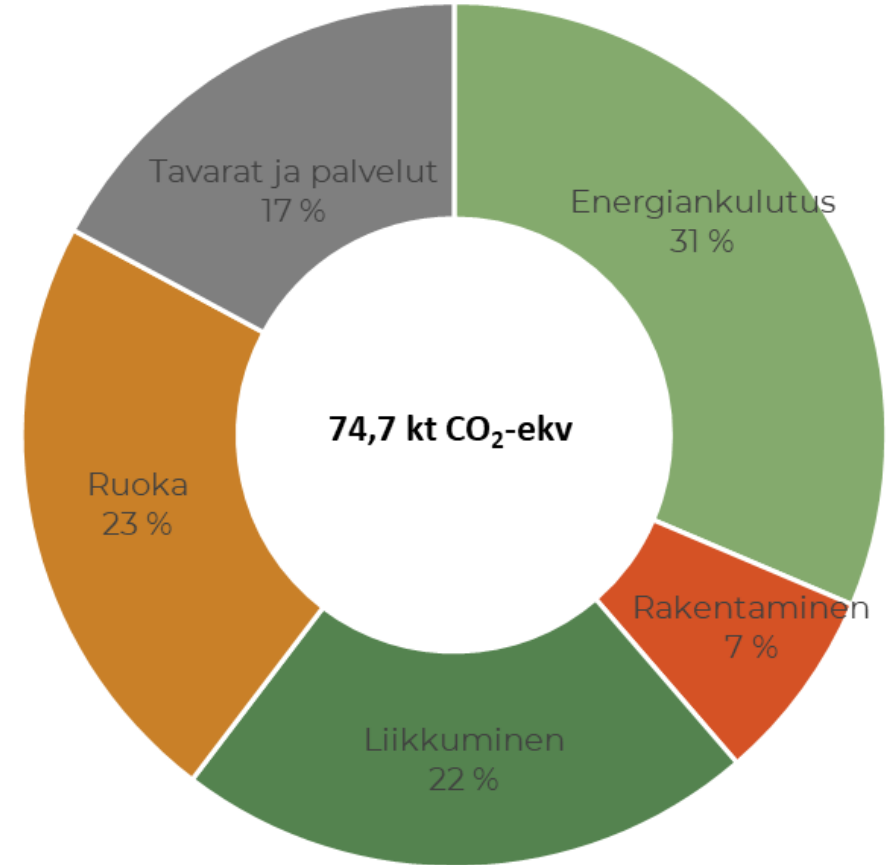
Kulutusperusteiset kasvihuonepäästöt

SYKE:n alueellisen päästölaskennan lisäksi ilmastosuunnitelmien valmistelun yhteydessä tilattiin Sitowiseltä kulutusperäinen päästölaskenta. Laskennan avulla saadaan tietoa kuluttamisen, kuten ruuan ja kulutustavaroiden tuotannon ja valmistuksen tai ulkomaanmatkojen päästöistä. Kulutusperusteisella päästölaskennalla pyritään arvioimaan kaikki kuntalaisten kulutuksesta aiheutuvat päästöt, huolimatta siitä, missä kulutettu hyödyke on tuotettu.

Kulutuksesta aiheutuvat päästöt on jaettu viidelle sektorille:

- Energiankulutus
- Rakentaminen
- Liikkuminen
- Ruoka
- Tavarat ja palvelut.

Asikkalan kulutusperusteiset päästöt on laskettu vuodelta 2022. Laskentaa voidaan hyödyntää jatkossa ilmastotoimien ja viestinnän kohdentamisessa.



Kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt Asikkalassa sektoreittain vuonna 2022. Rakentamisen hiilikädenjälkivaikutus ei näy kuvassa.

Ilmastosuunnitelman valmistelu

Ilmastosuunnitelman valmistelussa kuultiin laajasti Asikkalan kunnan henkilöstöä, kuntapäittäjiä sekä asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita.

Ilmastosuunnitelman valmistelusta tiedotettiin monissa kanavissa valmistelun aikana.

Ilmastosuunnitelmakuntien edustajista koostunut ohjausryhmä kokoontui kuukausittain suunnitelman valmistelun aikana vuosina 2023-2025.

Oheisessa taulukossa näkyy pääpiirteittäin Asikkalan ilmastosuunnitelman valmisteluprosessin toimet.

Toteutus/tilaisuus	Ajankohta
Tiedote ilmastosuunnitelmatyön käynnistymisestä	Syyskuu 2023
Kysely henkilöstölle	Lokakuu 2023
Tiedote henkilöstökyselystä	Marraskuu 2023
Esittely Asikkalan johtoryhmälle	20.11.2023
Esittely kunnan yritystilaisuudessa	21.11.2023
Kysely valtuutetuille	Marras-joulukuu 2023
Esittely ympäristölautakunnalle	19.12.2023
Teksti kunnan ajankohtaistiedotteessa	Maaliskuu 2024
Kysely yhdistyksille	12.3.-1.4.2024
Työpaja päittäjille ja keskeisille viranhaltijoille	6.3.2024
Työpaja asukkaille	4.4.2024
Päijät-Hämeen ilmastokokous	22.5.2024
Artikkeli Asikkalan kesäpostissa	Touko-kesäkuu 2024
Työpaja henkilöstölle	7.6.2024
Asukas- /vapaa-ajanasukaskysely	25.6.-2.8.2024
Toimenpiteiden läpikäynti kestävyystyöryhmässä	28.8.2024
Tiedote suunnitelman etenemisestä ja asukaskyselystä	Syyskuu 2024
5.-6. -luokkalaisten työpajat kyläkouluilla	9.10.2024
Toimenpiteiden läpikäynti johtoryhmän kanssa	25.11.2024
Luonnoksen kommentointi Ilmastovahdissa	Joulukuu 2024
Käsittely kunnanhallituksessa	13.1.2025
2. käsittely kunnanhallituksessa	10.2.2025
Hyväksyntä valtuustossa	17.2.2025



Toimenpiteet

Asikkalan ilmastosuunnitelma

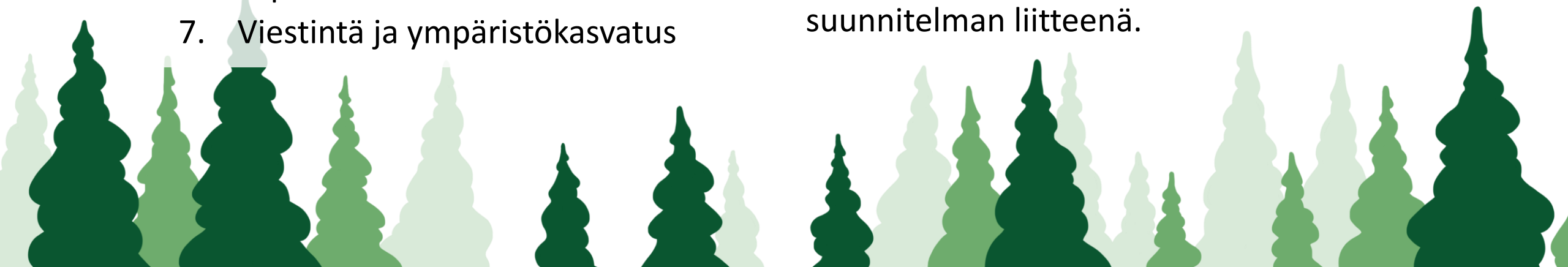
Ilmastosuunnitelman rakenne

Ilmastosuunnitelman toimenpiteet on koottu seuraavien teemojen alle:

1. Ilmastojohtaminen
2. Energia ja kulutus
3. Kestävä liikkuminen
4. Kestävä ruokajärjestelmä
5. Luonto ja maankäyttö
6. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
7. Viestintä ja ympäristökasvatus

Teemakohtaiset toimenpiteet esitellään taulukoissa, joihin on kirjattu myös vastuutahot sekä suunnitellut toteutusaikataulut. Suunnitelman liitteenä on tarkemmat kuvaukset toimenpiteistä.

Ilmastosuunnitelman päätöksenteon tueksi tilattiin selvitys toimenpiteiden kustannuksista ja hyödyistä. Teemojen yhteydessä on Sitowisen tuottama kooste vaikutuksista. Koko selvitys on suunnitelman liitteenä.



Ilmastojohtaminen

Ilmastojohtaminen luo pohjaa määrätietoiselle ja järkevälle ilmastotyölle. Ilmastojohtamiseen kuuluvat organisaation toimintatavat ja ilmastotyötä ohjaavat työkalut kuten kunnan ilmastosuunnitelma.

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii pitkäjänteistä johtamista kuntaorganisaatiossa. Hyvällä ilmastojohtamisella kunta voi saavuttaa päästövähennysten lisäksi muitakin etuja kuten kustannussäästöjä, kilpailuetua ja vetovoimaa. Jotta ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa, tulee ne kytkeä kunnan strategiaan ja johtamisjärjestelmään.

Ilmastojohtajuus on myös kykyä innostaa muita toimijoita mukaan päästöjen vähentämiseen. Kunta ei voi yksin saavuttaa ilmastotavoitteita, mutta voi toimia esimerkkinä sekä kannustaa asukkaita, yrityksiä ja muita toimijoita tekemään oman osansa.



Teematason arviointi

ILMASTOJOHTAMINEN

Kustannukset

- Ilmastojohtamisen teemojen edistäminen vaatii ilmastoasiantuntijuutta
- Kaikkien ilmastosuunnitelman toimenpiteiden jalkauttaminen vaatii myös muulta henkilöstöltä ilmasto-osaamista, aikaa ja perehtymistä
 - Nykyisen henkilöstön kouluttaminen

Hyödyt

- Ilmastojohtamisen toimenpiteet luovat pohjan ja edellytykset koko ilmastosuunnitelman toteuttamiselle ja siksi siihen tulee panostaa
- Selkeä työnjako ja vastuiden nimeäminen edesauttaa kaikkien toimenpiteiden toteuttamista. Osaamisen kehittämisellä (mm. koulutukset, tilaisuudet) parannetaan mahdollisuuksia onnistua
- Jakamalla vastuuta ympäri kuntaorganisaatiota, voidaan ilmastotyötä tehdä resurssitehokkaasti tunnistaen synergioita muuhun tekemiseen ja niitä hyödyntäen

Ilmastojohtamisen toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
Kestävän kehityksen tavoitteen pitäminen kunnan strategiassa	Kunnanjohtaja	2025
Ilmastosuunnitelman jalkauttaminen ja seuranta	Ympäristötoimi, kunnanjohtaja, talousjohtaja, kestävän kehityksen työryhmä	2025
Kestävyystyön vastuuhenkilön nimeäminen	Kunnanjohtaja	2025
Kestävän kehityksen huomiointi päätöksenteossa ja hankinnoissa	Kunnanjohtaja, talousjohtaja, palvelualueet	Jatkuva
Kestävän kehityksen huomioiminen yhdistysten avustuksissa	Elinvoima ja ympäristötoimi	Jatkuva



Energia ja kulutus

Energiatehokkuus ja uusiutuvan energian lisääminen vähentävät päästöjä ja kannattavat taloudellisesti.

Energiasektorin päästöjen vähentäminen on keskeistä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuuden lisääminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä, joilla saavutetaan myös kustannussäästöjä.

Energiatehokkuus ja kiertotalouden periaatteet on tärkeä huomioida niin hankinnoissa kuin uudis- ja korjausrakentamisessakin.

Teematason arviointi

ENERGIA JA KULUTUS

Kustannukset

- Olemassa olevien kiinteistöjen energiatehokkuustoimet voivat olla huomattavan kalliita ja vaatia isoja investointeja (esim. lämmöneritys, ikkunoiden/ovien uusiminen, ilmanvaihdon tehostaminen, valaistus, älykkäät hallintajärjestelmät, uusiutuvan energian ratkaisut)
- Energiatehokkaat laitteet voivat olla hankintahinnaltaan hieman kalliimpia
- Tilojen käyttöasteen nouseminen voi johtaa ylläpitokustannusten kasvuun (esim. suurempi energiankulutus, tilojen kuluminen/lisääntynyt huolto, vahtimestaripalvelut)

Hyödyt

- Energiatehokkuuden investoinnit maksavat itsensä käytännössä aina takaisin, kun käytönaikainen kulutus (lämpö, sähkö, vesi, jätteet) vähenevät
- Energiatehokkaat laitteet säästävät rahaa pitkällä aikavälillä
- Kiinteistöjen energia- ja ympäristötoimet parantavat viihtyvyyttä ja ohjaavat myös tilojen käyttäjiä/asukkaita ympäristövastuulliseen toimintaan
- Tilojen käyttöastetta nostamalla joistain tiloista voidaan mahdollisesti luopua
- Tilojen avaaminen kuntalaisille/yhteisöille mahdollistaa uuden harrastustoiminnan ja lisää yhteisöllisyyttä
- Kiertotalous vähentää tarvetta ostaa uutta
- Saatavilla avustuksia ja tukia (kuten energiatuet, öljy- tai maakaasulämmityksestä luopumisen tuet, kotitalousvähennys)

Energian ja kulutuksen toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
Energia- ja resurssitehokkuuden parantaminen kunnassa	Tekninen toimi	Jatkuva
Kestävän uudisrakentamisen ja remontoinnin edistäminen kunnassa	Tekninen toimi	Jatkuva
Kunnan tilojen käyttöasteen parantaminen	Kaikki palvelualueet	Jatkuva
Materiaalien uudelleenkäytön tehostaminen ja korjaus-, lainaus- ja vuokrauspalveluiden edistäminen	Tekninen toimi, Hyvinvointipalvelut	Jatkuva
Uusiutuvan energian investointien edistäminen	Tekninen toimi	Jatkuva
Kunnan vuokratalojen ja vesihuoltolaitoksen kestävän kehityksen edistäminen	Asikkalatalot Oy hallitus, Aurinkovuoren Vesi Oy hallitus, kunnanhallitus	Jatkuva

Kestävä liikkuminen

Kestävä liikkuminen, eli kävely, pyöräily ja joukkoliikenteen käyttö lisää sekä terveyttä ja hyvinvointia että ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Liikenne aiheuttaa Päijät-Hämeessä noin kolmasosan ilmastopäästöistä, eikä päästöjä ole saatu merkittävästi vähennettyä.

Kuntien toimet ovat ratkaisevassa roolissa kulkutapamuutoksen aikaansaamisessa. Liikenteen sähköistyminen vähentää tulevaisuudessa päästöjä, mutta ei ratkaise esimerkiksi liikkumattomuuteen liittyviä terveyshaasteita. Jo pienikin arkiliikunta vaikuttaa positiivisesti terveyteen ja hyvinvointiin.



Teematason arviointi

KESTÄVÄ LIIKKUMINEN

Kustannukset

- Investoinnit pyöräilyinfrastruktuurin kehittämiseen ja ylläpitoon
- Kestäviin kulkumuotoihin kannustavien toimenpiteiden investoinnit (esim. turvalliset pyöräkatokset, sähköautojen latausinfra, sosiaalitalat työpaikoilla)
- Kuntapyörien vaatimat investoinnit
- Etätyötilojen ylläpito
- Huomattava osuus kustannuksista aiheutuu henkilöresursseista (erityisesti ajankäyttö ja perehtyminen, osaamisen kehittäminen)

Hyödyt

- Kävelystä ja pyöräilystä terveyshyötyjä, mikä voi vähentää terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tarvetta
- Kävelijöiden ja pyöräilijöiden turvallisuus paranee ja onnettomuudet vähenee (erilliset pyörätiet/-kaistat, paremmin hoidetut väylät, parempi valaistus)
- Työsuhdepolkupyörät työnantajalle jopa ilmaisia ja kannustavat henkilöstöä pyöräilemään ja toimimaan esimerkkinä kunnassa
- Tehostamalla kuljetuksia voidaan saavuttaa ajallisia ja rahallisia hyötyjä
- Hankintakriteerit ohjaavat ja kannustavat markkinoita kehittämään tuotteita ja palveluja ilmastoviisaampaan suuntaan

Kestävän liikunnan toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman toteuttaminen	Hyvinvointipalvelut, tekninen toimi	Jatkuva
Kevyen liikenteen väylien talvikunnossapidon parantaminen	Tekninen toimi	Jatkuva
Kunnan henkilöstön kannustaminen kestävään liikkumiseen	Henkilöstöpalvelut	Jatkuva
Yhteiskäyttöautojen käytön edistäminen	Henkilöstöpalvelut, tekninen toimi	Jatkuva
Tehokkaampien koulu- ja yhteiskuljetusratkaisujen suunnittelu	Kasvatus- ja opetuspalvelut, Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Paikallisten palveluiden tukeminen ja edistäminen	Elinvoimapalvelut, viestintä	Jatkuva
Lähi- ja luontomatkailun edistäminen	Hyvinvointipalvelut, tekninen toimi	Jatkuva

Kestävä ruokajärjestelmä

Kestävässä ruokajärjestelmässä tuotettu ruoka edistää terveyttä. Ruuantuotanto ja -kulutus tapahtuu luonnonvaroja säästäen ja luonnon kantokyvyn rajoissa.

Sitran määritelmän mukaan ruokajärjestelmän kestävyys siirtymään kuuluu neljä tavoitetta, jotka onnistuessaan luovat mahdollisuuden viidennelle:

1. Kestävä maatalous sopeutuu luonnon kantokyvyn rajoihin
2. Kannattava maatalous mahdollistaa kestävä ruokajärjestelmän
3. Suomalaiset syövät kestävästi
4. Ruokajärjestelmä luo paikallista osallisuutta ja hyvinvointia
5. Suomalaista ruokaa viedään maailmalle laadulla ja ekologisuudella



Teematason arviointi

KESTÄVÄ RUOKAJÄRJESTELMÄ

Kustannukset

- Kustannukset syntyvät pääasiassa henkilöresursseista
 - Osaamisen kehittäminen (mm. hankinnat, reseptiikka)
 - Reseptiikan kehittäminen (ruoan maittavuus, hävikin vähentäminen)
 - Läheltä saatavien raaka-aineiden selvittäminen
 - Kampanjat ja kannustus, yhteistyöverkoston ylläpito
- Investoinnit paikallisviljelyyn (palstat, puut, pensaat), niiden ylläpitokustannukset ja hoito

Hyödyt

- Kuntalaisten terveellisen ruokavalion tukeminen (ymmärrys, osaaminen, valikoima)
- Lasten ja nuorten ympäristökasvatus ja ruokajärjestelmästä oppiminen
- Paikalliselinkeinojen tukeminen, huoltovarmuuden parantaminen
- Sosiaalinen yhteisöllisyys (palstaviljely, yhteisölliset lähiruokamahdollisuudet) ja hyvinvointi
- Tunnetaan raaka-aineiden alkuperä; vähentää turvallisuusriskejä, ei tueta epäeettistä toimintaa
- Paikallisia ympäristöhyötyjä; esim. pienempi hiilijalanjälki, vähentää rehevöitymistä, sitoo typpeä. Lisäksi parantaa pölyttäjien elinympäristöjä

Kestävän ruokajärjestelmän toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
Kestäviin ruokavalintoihin kannustaminen ja ruokahävikin vähentäminen	Ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö	Jatkuva
Kouluruuan arvostuksen ja ruokailijamäärien lisääminen	Koulu, ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö	Jatkuva
Lähiruuan tarjonnan parantaminen	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Kestävän ruuantuotannon edistäminen	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Palstaviljelyn mahdollisuuksien selvittäminen kunnassa	Elinvoimapalvelut, hortonomi	Jatkuva
Järvikalan käytön edistäminen ja kalastukseen kannustaminen	Elinvoimapalvelut	Jatkuva

Luonto ja maankäyttö

Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan kaiken elollisen luonnon moninaisuutta ja runsautta. Monimuotoisuutta voidaankin edistää niin rakennetuilla alueilla, metsissä kuin esimerkiksi perinneympäristöissä.

Kunta voi vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen etenkin yhdyskuntarakenteen ratkaisuilla, kaavoituksella, toimilla kunnan omistamissa metsissä sekä ohjeistuksella ja viestinnällä.

Metsät ja luonto ovat teema, joka on noussut tärkeänä esiin niin kuntien henkilöstölle, asukkaille kuin päättäjillekin tehdyissä kyselyissä.

Ilmastonmuutoksen edetessä ja vaikuttaessa luontoon, on entistäkin tärkeämpää, että kunta ottaa aktiivisen roolin myös monimuotoisuuden turvaamisessa.



Teematason arviointi

LUONTO JA MAANKÄYTTÖ

Kustannukset

- Uusien ilmastomyönteisten toimintatapojen vaatimat selvitykset (kaavoitus, metsien käyttö, luontokohteet, ennallistaminen) ja toteutus
- Viheralueiden muutokset ja ylläpito
- Toimenpiteet vaativat henkilöresursseja toteutuakseen
 - Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja kuntalaisten osaamisen kehittäminen
 - Toimintatapojen kehittäminen ja muuttaminen (uusien suunnitelmien laatiminen, ympäristönäkökulmien huomioiminen aiempaa laajemmin, seurannan lisääminen)
 - Tarvittavan ulkopuolisen asiantuntija-avun kustannukset

Hyödyt

- Tiiviimpi yhdyskuntarakenne mahdollistaa kestävän liikkumisen ja sitä kautta saavutetaan terveyshyötyjä
- Monimuotoisemmat viheralueet ja metsät edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja matkailun edellytyksiä
- Viheralueiden hallittu hoitamattomuus voi tuottaa jopa säästöä ylläpitotarpeen vähentyessä
- Selvittämällä laajemmin ilmastovaikutuksia ja ympäristön tilaa, voidaan tunnistaa riskejä ja varautua niihin ajoissa

Luonnon ja maankäytön toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi maankäytössä	Kaavoituspäällikkö	Jatkuva
Kuntametsien kestävä käyttö	Tekninen toimi	Jatkuva
Arvokkaiden luontokohteiden huomioiminen	Ympäristötoimi	Jatkuva
Vieraslajien aktiivinen torjunta	Ympäristötoimi	Jatkuva
Vesiensuojelun tehostaminen	Ympäristötoimi	Jatkuva

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmasto on jo muuttunut ja tulee muuttumaan, vaikka hillintätoimissa onnistuttaisiin. Tämän vuoksi on tärkeää suunnitella ja toteuttaa varautumisen ja sopeutumisen toimia.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta merkittävimmiksi ilmastoilmiöiksi Päijät-Hämeessä on tunnistettu yleinen lämpeneminen ja erityisesti lämpenevät talvet, lisääntynyt sadanta, helleaallot sekä myrskytuulet.

Kunnissa on tärkeää tunnistaa ilmastonmuutokseen liittyvät merkittävimmät riskit eri sektoreilla sekä toteuttaa näihin liittyviä varautumisen ja sopeutumisen toimia. Tavoitteena on aktiivisesti vähentää muutoksen aiheuttamia riskejä ja haavoittuvuuksia, joista monet kohdistuvat terveyteen ja hyvinvointiin.

Väestön ikääntyessä esim. hellejaksojen ja vaihtelevien lämpötilojen aiheuttaman liukkauden aiheuttamat riskit kasvavat.



Teematason arviointi

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

Kustannukset

- Kasvatavat kustannukset kävely- ja pyöräteiden kunnossapidosta, kelirikkokorjaukset
- Investoinnit taajama-alueiden viherratkaisuihin
- Entistä tehokkaampi hulevesien hallinta: ylläpito ja investoinnit
- Vesistöjen ja kosteikkojen kunnostamis- ja ennallistamistoimet
- Kiinteistöjen suojaaminen ylikuumenemiselta (jäähdytyksen asentaminen, passiiviset aurinkosuojaratkaisut)
- Ulkopuolisen asiantuntijan selvitykset (tulvariskit, vesiensuojelu, pohjaveden suojelusuunnitelma jne.)

Hyödyt

- Väylien kunnossapidolla saavutetaan terveys- ja turvallisuushyötyjä (aktiivisempi liikkuminen, vähemmän onnettomuuksia)
- Sopeutumisen toimet ovat myös ennakoivia: ennakoivalla toimintatavalla pystytään tehokkaammin välttämään ilmastonmuutoksen aiheuttamia menetyksiä ja hyödyntämään mahdollisuuksia. Jos ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeudutaan ennakoivasti, kertyy vuoteen 2070 mennessä kansallisesti noin 5-8 miljardia euroa vähemmän tappioita kuin jos sopeutuminen on reaktiivista
- Sopeutumisen toimista iso osa toteutettavissa maakunnallisena yhteistyönä ja -hankkeina, jolloin mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti
- Ilmastonkestävä uudisrakentaminen ei automaattisesti ole tavanomaista rakentamista kalliimpaa

Ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
Toimitiloissa on työsuojelulain mukaiset olosuhteet	Talonrakennusmestari	Jatkuva
Ilmastomuutoksen huomioiminen rakennuksissa ja kunnallistekniikassa	Tekninen johtaja, talonrakennusmestari	Jatkuva
Pohjaveden suojelusuunnitelman päivitys ja ylläpito	Ympäristötoimi	Jatkuva
Ilmastomuutoksen huomioiminen varautumisessa	Kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, tekninen johtaja	Jatkuva

Viestintä ja ympäristökasvatus

Viestintä on keskeinen osa ilmastotyötä. Kunnan viestintä omista ilmastotoimista kannustaa muut toimijat mukaan työhön sekä lisää ymmärrystä asioiden merkityksestä.

Ilmasto- ja kestävyysasioista viestintää toteutetaan usein rajallisilla resursseilla, joten kunnassa on hyvä sopia viestinnän vastuut, keskeisimmät kohderyhmät sekä pääasialliset viestintäkanavat. Yhteinen viestintä muiden kuntien ja toimijoiden kanssa sekä osallistuminen vuosittaisiin tapahtumiin lisää vaikuttavuutta.

Yksi viestinnän tavoitteista on lisätä vuoropuhelua asukkaiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Etenkin nuorten ääniä on toivottu kuuluviin ilmastotoimia suunniteltaessa ja toteutettaessa.



Teematason arviointi

VIESTINTÄ JA YMPÄRISTÖKASVATUS

Kustannukset

- Viestinnän ja ympäristökasvatuksen teemat vaativat ensisijaisesti asiantuntijaresurssia eli osaamista ja aikaa toimenpiteiden edistämiseksi
 - Ilmastonmuutososaamisen ja ilmastoviestinnän osaamisen kehittäminen
 - Ajalliset resurssit toimenpiteiden toteuttamiseksi nykyiseltä henkilöstöltä / määräaikaiset projektityöntekijät tai harjoittelijat / vakituinen palkattava henkilö
 - Asiantuntijapalveluiden hankinta ulkoisilta palveluntarjoajilta

Hyödyt

- Johdonmukainen ja avoin ilmastoviestintä parantaa tiedonkulkua oman organisaation sisällä ja mahdollistaa ilmastotyön kytkemisen osaksi jokapäiväistä toimintaa synergiat huomioiden
- Onnistunut viestintä ja sen riittävät resurssit mahdollistavat oman organisaation sekä alueen muiden toimijoiden sitouttamisen ilmasto- ja vastuullisuustyöhön
- Suunnitelmallisella ja pitkäjänteisellä ympäristökasvatuksella kauaskantoisia positiivisia seurauksia - palvelee koko yhteiskuntaa
- Vahvistaa kunnan vastuullisuusimagoa
- Vahvistaa yhteisöllisyyttä ja paikallista yhteistyötä

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
Monipuolinen kestävän kehityksen viestintä ja osallistaminen	Viestintä, elinvoimapalvelut	Jatkuva
Ympäristökasvatusohjelman toteuttaminen	Sivistysjohtaja, koulut, päiväkodit	Jatkuva
Ympäristöaiheiset tilaisuudet	Ympäristönsuojelu	Jatkuva
Ilmastokumppanuuden edistäminen	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Ilmastokokouksen järjestäminen säännöllisesti	Ympäristötoimi, Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Aktiivinen osallistuminen Salpausselkä Geoparkin kestävän kehityksen toimintaan	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Kunta haastaa asukkaat, yhdistykset ja yritykset ilmastotoimiin	Kaikki palvelualueet	Jatkuva



Seuranta

Asikkalan ilmastosuunnitelma

Ilmastosuunnitelman päivitys, toteutus ja seuranta

Kunnan johtoryhmä päivittää ja seuraa ilmastosuunnitelman toteutumista. Toimenpiteitä toteuttavat kaikki toimialat.

Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden etenemisen seurantaan ja päivittämiseen käytetään tätä asiakirjaa. Etenemisen seurannassa ilmastosuunnitelman toimenpiteet merkitään seuraavilla värikoodeilla, etenemistilanteen mukaan:

Punainen = ei vielä aloitettu, jäljessä

Keltainen = suunnitteilla

Sininen = toteutuksessa

Vihreä = valmis



Asikkalan ilmastoindikaattorit



Energia

1. Energian loppukäyttö kunnan alueella

338 GWh (2021)

Lähde: Syke, Ilmastoindikaattorit

2. Aurinkosähkön pientuotanto kunnan alueella (alle 1MWp)

0,9 GWh (2021)

Lähde: Syke, Ilmastoindikaattorit



Liikenne

3. Kunnassa liikennekäytössä olevat henkilöautot

4 905 kpl (30.9.2024)

4. Kuntaan rekisteröityjen sähkö-, hybridi- ja kaasuautojen lkm

114 sähköautoa
226 hybridiautoa
13 kaasuautoa
(30.9.2024)

Lähde: Traficom, Liikennekäytössä olevat henkilöautot alueittain



Kuluttavat

5. Kotitaloudet, joissa vähintään yksi auto

88 % kotitalouksista
(Orimattila, Asikkala, Kärkölä, Iitti 2021)

6. Kestävien kulkumuotojen osuus liikkumisesta:

jalankulku 14 %
pyöräliikenne 3 %
joukkoliikenne 2 %
(Orimattila, Asikkala, Kärkölä, Iitti 2021)

Lähde: Henkilöliikennetutkimus, Päijät-Häme



Ruoka

6. Kasvisruuan kulutus ruokapalveluissa



Viestintä

7. Viestintätoimet, esimerkiksi julkaistut kestävyysaiheiset uutiset vuoden aikana
8. Vietetyt kampanjaviikot